583 6-42-2 1

Arm.	Pres.	C.	N.
189	I	1	1.

Realitat.

Estudi-Dramatich en un acte
y en prosa
original del jove

Emili Graells Castells

Societat d'Autors Espanyols.

1906.

R. 319197 MS 319

- Quatre mots -

L'assumpto es pobre, com pobre es lo meu talent: hi fet un estudi dramatich, y no un drama ple de forsa y de vigor artistich: ni hi volgut encloure dintre un petit argument que altres autors mes il·lustrats y de mes clar y especificat talent, ya han desarrotllat à la nostre escena catalana. Mes al escriure la present obreta ho vaig ferho com un passatemps y per una mostra de croquis per un pintor.

Repart

Personatges	Actors
Angela	Sra
Blanca	nena
Mossén Jacinto	Sr D.
Daniel	" "
Canadellas	" "
Pobre Primer	" "
" Segón	" "

Gent que no parla

L'acció á un poble de importancia

Época Actual

Acte Unich

≡

Plassa d'un poble pero ya gran. Al foro esquerra l'entrada de l'iglesia deixanthi veurhi 'ls esglahons y l'entrada practicable. A l'esquerra un gran reixat de ferro ab part de jardi. Un banch de pedra recolzat à la paret del foro. Arbres. Lo lloch ha de ser pintoresch. Casetas baixas. Carrer, que figuren que venen á desbocar à la plasseta.

Escena Primera

Angela y Blanca

≡

Blan = Mareta, y es lluny al pare?
Ange= Filla del cor ¿ di es lluny preguntas?
Molt, pero molt...
Bla = ¿ Y quan tornará?
An =. ¡Tornar! Paraula que penso
moltas vegadas... ¿ tornará?...
Bla = ¿ Ahont som?
Ange = Al peu de l' Iglesia...
Blan = ¿ Seyemhi, que estich cansada? -
An = Perque no... Vina (senhen á l entra y acostantshi.)
Blan = Escolta... perque se 'n va anar
el pare?
An = ¡ Sempre lo mateix pensament (ap)
No 'm recordo are filla...
va anarsen... ni menos
va dirmho perque s' an anaba;

prou que yo vaig plorarlo,
tu encare no erats al mon

Bla = (sorpresa) ¿Y tant temps ha estat sense
venirla à veure?

An = Ni vindrá may mes. (Plora.)

Bla = Ay, ay, perque ploras?.. No hi
pensis ab ell perque ls dolents
ni mereixen una llàgrima

An = (agafant ab sa filla.) ¡Filla! ¡filla
meva! No ho tornis à dir
aixó may mes: lo teu pare
no ho era de dolent._

Blan = ¿Donchs perque no ve à coneixem?
¿que es bó, dius? No mara no,
¿veus tu, ets bona perque mi
fas petóns y mi acompanyas

per tot ¿ sense tu que foras pobra
de mi? Tu ets bona si, yo ho
conech, pero el meu pare que
va deixarte, y permet que feu
camí y camí per pidolar no n'
es de bó....

An = (besantla.) ¡Angel del cel! Noya
ignocenta y pura... com no comprens
que clavas argelagas á n' el meu
cor...

Bla = ¡Y tan pobrets que som tu y yo!
Pero 'ns estimem molt, oy?....
Deu ser mes maca... perque tothom
ho diu de que ets hermosa... y
quan la gent ho diu, es qu' es
veritat

Ange = Mes ho ets tu, que 'ts pura y verje. Per tu yo visch. per tu ploro Blanca meva; no ploro per aquell home que va deixarnos sense honra y sense diners

Bla = ¿Era rich lo pare?

An = Si, molt, això va perdrèns; si hagués tingut lo cor de pobre, potser hauria tingut l'anima rica. pero els que son richs moltas vegadas, ni tenen cor y son pobres d'humanitat...

Bla = Ves. si pateixas; si yo no fos cegueta riuriam mes; encara m'enrecordo de tot lo que veya

avants. Los arbres del camí de ca 'n Matas: la font de la Recolsada, 'l bosch dels Pinatells...

Om = Oh... no 'm parlis del bosch... d' aquet bosch fantástich... (ap.) ¡Allí hi vareig perdre l' honra...

Bla = Y tan bonich qu' era pero si tu no vols que 'm parli no 'm parlaré... escolta ¿quan temps fa, que soch cegueta?..

Om = No vulgas recordarho. (ab pena.)

Bla = ¡Fa molts dias! Mira, yo reso molt, pero molt, perque Nostre-Senyor 'm torni la vista!.. potser ell que es bo, 'm deixará veure altre volta tot alló tan bonich

An = Y fas be filleta meva... (ab altre to.)
¿ y nos ananem?...

Bla = Aviat: ¿y que hi hem vingut à fer aquí?

An = A pidolar, com à tot arreu, pero à n' aqui mes que n' lloch, perque diuhen que 'l senyor rector es tan bon home, potser ab l' ajuda d' ell no haurem d' anar per aquets mons de Deu à demanar una caritat

≡

Escena II

Angela - Blanca y Canadellas

sortint de misa.)

Canodellas = (per ell) ¡ Y que repatani ú Mitj-
cerri! Volia que li dès mitj-ral
d'angila... (veyent à la gent) Ep,
bonas persas, que hi feu aquí?
Avuy lo senyor rector no hi
vol ningú, perque habenthi
casament, no li agradan estorps
à la porta...
Um = Ya ú ha ú anirém; pero avants
dihemnos ahont podém trovar
à n'el senyor rector...
Cana = Ah, noyas, aixó... aixó son peras
de un' altre paner: - cosas aixís
un no pot dirlas, perque, ya
veuren... (veyam si trech deu
quartos de moris) ya qui pagantho

be, no 'ls hi donem ni papers.
ni recados, ni recadets...
afigureuvos sense pagar si Sant
Pere cantaria...
Sm San Pere si vejes à dugas
infelisas com nosaltres que
venim demanan almoyna
de poble en poble ~~en poble~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ y sense mes diners que
nostras vidas, ni mes fato que
l que duyem al damunt, si aquet
sant 'ns veyés, potser no canteria,
pero si que 'ns portaria à devant
del senyor rector y li diria =
= Son dugas pobretas, amparalas
que s'ho mereixen = Si es que

no vs ho voleu dir, ya mirarém
per' altre cantó de parlarli ab
aquet bon home, perque encare
que pobras... podém parlar ab
tothóm

Cana = Je je je.. quin orgull. Ja ho
diu lo ditxo - Com mes pobres,
mes altivesa = ay, y aqui hem
de tractar ab tota mena de
perdularis... pobres, richs, y vamos,
ab pobres quantas menos paraulas
un hi té, millor. Los richs, aquets
tenen mes humiltat y mes
dovint la ma à l'ermilla,
pero vosaltres (ab despreci) no
mes sou la causa de que ni

clavin reganys y enfados

Bla = Y que deu ser dolent aquest home

Cana = Si filla: Es que contém las veritats tots ho som de dolents: (ab altre to.) ¿Y q diehu de que son una pobre? Vaya, vaya. ¿ Y las mans perqué os serveixen?

An = ¿Perque? (enfadada.) No ho sè; pero fins are han sigut per demanar pa, no per mi si no per' aquet angel de Deu. Per' això venim à n' aqui aquet poble; per parlar ab lo senyor rector: per veure

si ab l' ajuda d' ell, puch trovar una casa per treballarhi ab afany, mès guanyant lo que sigui ab tal que yo pugui mantenir á la filla del meu cor.

Bla = (agafant.) ¡Qué 'ts bona, mareta!

An = Per tu, tot fins la vida. Si abans de neixe ya t' estimaba, que faré are que 't veig viva y cegueta? Si: plorarém las penas y las tristesas: anyorarém las malifetas y benehirém á n els que 'ns amparin y aculleixin: á n' els desagrahits. y á n' els pobres de ...

cor lo compadirém: nosaltres
son fullas cayguda y
esparcidas per la terra.

Cana = Oy, que 'n saben de lletania, mestressa; son mes instruida del que 'm pensaba. Nosaltres la gent d'iglesia 'ns hem trobat en tota mena de casos. Richs que 'n fet y fan de pobre; pobres que son richs, y pobres que á mes de ser desenfrenats y destimbats del cel (perque allí lo han llensat) venen aquí á... com nosaltres; per veure lo senyor rector, contarni quatra de frescas, y apa...

ell tot ho escolta, y no s' fitxa ab la mentida y ab la falsetat de la gent. Per ell tots son pobres: y sabeu que passa? Que ell á darrera d' ell hi viviu, os 'n manteniu y fins ne feu befa; Jo ho fos'l senyo Rector! Avants de dar un cuarto primer hauriam d' anar á peu coix á Roma

an= No tothom pensa igual: si no fossin 'ls cors bons y sants ¿com ho fariam 'ls que naveguém entre la miseria y la pobresa

Bama= (deixantlas) La cansó eterna de vosaltres. L' oració hipocrita...

m' creguès à mi, 'l senyor Rector - - que l'habitat m' farian net de gent despitrigada, y aborrible. . . no mes donan diner 'ls richs, 'ls hereus de masias que venen per casoris y batejos; are mateix, 'l casament d'avuy ja m' porta guanyadas divuyt pessetas, aixó dona gust, ab gent que pòden, conve estarhi be, pero ab vosaltres? . . . M creguès 'l senyor Rector - - ja ja . . . que la ballarian magre. (se 'n va)

≡

Escena III

Angela - Blanca - luego M. Jacinto.

≡

Ang ¡Tot nó ho diuhen en els pobres! sense serho - perdularis? ¿que demanèm caritat sense haberho de menester? ¿que ab nosaltres quantas menos paraulas ó hi tenen millor?

Bla = Aquell home, no es home, es una fiera

An = Tothom veig pensa igual. Ls diners son la causa de là diferencia de tractes; ls richs perque nó tenen cowé estarhi bé; pero ab nosaltres

que aném despitragats no mereixém consol ni paraulas. Es cert, à Deu perque era pobre varen ferlo abordar per gossos i Que faràn ab nosaltres que som mes pobres qu' ell?

Bla = Anemnosen mara, fugimne d' aqui perque pateixo per por de que vingui mal cor

An = (veyent venir à M. Jascinto.) Calla, Blanca, potser Deu ns ajudarà.

(Entra Mossen Jascinto y al anar à l' Iglesia la detura Angela. Lo tracte del capellà ha de ser

amable ab lo parlar, pero grave
quan recrimina.)
Dispensi pare: ¿ seria potser
vosté, el bon rector d'aquet
poble?
M. Ja Si germana. ¿ Que se li ofereix?
An = Res, y molt. Voldria parlar
ab vosté
M. Ja = Parli, que ya l'escolto
An = Potser l molestaré; vosté deu
tenir altres asumptos y per mi..
M. Ja = No; poden parlar
An = Nosaltres dugas, senyor Rector
som molt pobretas, ya ho veu
vosté mateix; no tenim mes
riquesa que nostres cors, ni

mes amparo que el de la gent de be que de nosaltres s'en compadeixan. Donchs bé, vosté que es home de estudis y comprent las lluytas dels pobres cors que van errants sense guia ni nort, à vosté nosaltres venim per demanarli socós, pera que fassi una mare y una filla cegueta felisa—

(Mossen Jascinto va à treurer diners al moment: mes Angela li quita l'acció.)

¿Que va à fer? ¿Donarnos diners? Gracias, mil gracias, pare meu. Pero are no ~~no~~ 'n volem de diners, la caritat que nosaltres

voldriam treballar per viure;
escarrasarnos per... (ensenyantli la
filla y plorant.) mireséla pare;
contémplila. Tan hermosa y
sense la vista: per' ella demano
caritat; à no ser per aquet angel
de Deu, no m' hauria atrevit
à pidolarli aquet favor ó bue
m' fa à mi trevallar, mentres
ella puga ser felisa

Bla = ¡Mara meva... (abrasantla.)

M. Ja = Bue, molt bé; procuraré fer
tot quan puga fer vosaltres,
y desde aquet moment yo vos
prometo que un cop vosté ampa-
rada per' alguna persona de

la meva confiansa, la nena se quedará ab mi... ¿no es vritat, caparronet de russinyol?

(Tocant amorós à la nena.)

Bla = Ah... ¿y la meva mareta?

M. Ja = Vindrá à veuret com creixarás; jugarém 'ls dos per l'hort, y resarém junts

An = Oh, (per ella.) ¡si n'hi han d' animas bonas! Avants senyor Rector, voldria contarli la meva historia: vuy que sápiga 'ls secrets y las torturas que ha sufert lo meu cor.

=

Escena IV

Los mateixos y Canadellas

≡

M. Ja = Bieló, te (donantli la nena.) aqui tens aquesta nena, y digas á la senyora Enrica de que l' atipi ¡ pobreta!

Cana = (baix á l'Rector.) No os l'escolteu, á n' aquesta dona, perque segons m' acaban de dir es una bruixota.

M Ja = Ja ja.. ja.. bruixas aixis, no fan por fes lo que t'hi manat y desseguida

Ca = Molt bé senyor Rector

Bla = ¿Y la mare?

Ang = Ves filleta meva, que desseguida vinch ab tu...

(S'en van Blanca y Canadella)

=

Escena V

Mossen Jascinto y Angela.

=

Jas = Podeu parlar sense por, que no os escolta un home del poble, parleu are ab lo vostre confesor.

An = Y no mentiré pare; perque si vosté m' obra el cor per regarlo perque revisqui, avants de neixa en éll novas

alegrias, vuy arrancarmi las punxas d' estarsé que hi tinch clavadas y posalshi als seus peus perque vegi, si mereixo 'l despreci ó el amparo. De molt petita que vaig quedar sense pare ni mare. Sense aquets sers que nos estimam tant, y una tia compadintse de la meva desgracia va afillarsem estimantsme ab tan deliri com mi estimavan 'ls meus pares. ¡Quin amor mes gran 'l d'aquella dona; no li pagaba ab el mateix cariny que 'l que ella mi duya. no. Era joveneta; diset anys

tindria quan la desgracia
volgué que un jove que ls
meus passos m' seguia, s'
enamorès de mi de tal
manera que vaig correspondreli
ab el mateix amor ¡amor
fatal!, per cert! La tieta prou
m'en feya de renys y observacions
dihentme de que aquell home
se 'l coneixia per un truhan y
per un derrotxador... mes 'l
cor que cego estima, no sab
cap ahont l'ánima l'empeny.
Jo tota era d'aquell home. Las
sevas paraulas y los seus
juraments y promesas las creya

mes dignas que ls mots d'
aquella santa dona que la
deixi abandonada per anar
a viure ab éll ; ab lo que
per mi era un tresor !

(Pausa y abaixant l cap
y presa d'una gran
tristesa.)

L'estimaba com muller que
estima l seu espós. ¡Quans cops
pare hi malahit aquell amor!
Cinch mesos estigue ab ell vivint
al Hostal de la Crehuada
ahont era per mi lo niu de
mons amors. ¡Quants cops l'hi
sonniat l borch dels Pinatells,

y la font de la Recolsada!
Per ell vaig deixar à la tia
que per cert fou la seva
mort; lo remordiment que
sempre m' corseca! Per un mots
d' alegria y d' amor y per élla
qu' era bona com l' pa, ni un
parenostre. (trista y plorosa.)

M Pa= Lo dimoni tempta es cert; mes
la persona bona ha de veure
que va à destimbarse

Ange: ¡Y cayguí al abim pare! Un
abisme que ab los ulls del
cor l' creya ple de flors y
de molsa ¡Oh, mes fou l'
destimbament de la meva

honra....

M.Ja = Son joves; os creyen ja dignes d'inteligencia y mestresas de vosaltres mateixas y os derroquen cap al riaral puguent anar per lo terra plé....

An = Are la ploro à n' aquella dona; are sembla que la tingui al meu aprop y de que ab carinyo m' diu = No te 'ls escoltis, diuhen que es un tronera! Un mal home! Com sufreixo Deu meu, com sufreixo! No n' tinch d' amigas à n' el poble: al tornarhi fins me n' van treure aixó que duya

la filla los brassos

M. Ja = ¿ Y l'home que vivia ab tu ahont es?

An = ¿ Ahont es, diu? Oh, daria la meva vida per veurel pare, res m' faria tenirlo cara á cara cinch minuts y morir després Lo cerco ab afany, l busco y no l trovo; qui sab ahont para! Va fugir un matí del Hostal sense dirme ahont anava y desparegué deixantme en pago de la meva honra y del meu amor un plech de billets de banch

M. Ja = Vil fou lo seu acte.

Ange = Oh... ¿ sab, lo que n' vareig
fer d'aquell diner? bremarlo,
servint lo ~~plam~~ plan per fer
cendra las cartas que ab sas
paraulas m' enganyaba. Per
això som tan pobres la meva
filla y yo. No cerquém cap
amor ni diners: sols l' pá
y trevallar

M Ja = ¿ Y l teu seductor no sabs
d'ahont era?

Ange = M digué qu' era de Barcelona
y que sons pares l' enviaban
al poble perque l conegui.
Perque una vena no va tapar-
me ls ulls?

M. Ja = ¿ Y durant aquet transcurs de
temps no vas lograr sapiguer
ahont vivia?
Ang= May; sols m' deya que no m'
preocupés, que ell m' faria ditxosa
y de que daria son nom à n'
el meu fill... Res res m' fa
patir, mentres visqui aquella
ignocenta criatura: ¿ que m'
fa sufrir si ella es lo meu
goix y la meva alegria? A
n' els miserables Deu 'ls perdoni
à n' els pecadors Deu 'ls protegeixi
M. Ja = ¿ Y que heu fet desde que va deixar-
vos aquell home?
Ang= Pidolar: Anar per aquets mons

de Deu à demanar caritat; á
n'el Mas dels Feixos d'Olot hi
vaig treballarhi fins que va
morir l'avi; mort aquet bon
home, vaig fugirme, perque l'
Hereu era un mal geniot; vareig
anar al poble, y com sempre: me
'n van treurre com se treu à un
gos. ¡Si m'en vareig sentir de
paraulas que'm clavavan l cor!
Aixó que hi duya la meva filla
perque vegesin de que no la habia
abandonada, perque encare que
deshonrada tenia cor y amor de
mare. M deyan la = Mala-anima-
= ¡Ja veus lo castich que Deu

te dona!

Ang = Es cert, mes vosté deu calmarlo pare; vosté que diuhen la gent que es tan bo, no dupto que mi deixi abandonada... li demano per l'amor de Deu li demana la mare de una nena cega y pobreta: Nostre Senyor li pagarà... (agenollantse y plorant.)

M Ja = Aixecat pecadora; vaig la teva culpa; Jo com ministre de aquell home Etern t'ampararé

An = ¡Oh pare... perdó. are demano de tot cor vostre perdó!..

M Ja = Ves als peus de Jesucrist y alli resa; quan devant d'ell hagis

devallat algunas llágrimas torna,
á les horas Jo t perdonaré -
(Angela s' aixeca y entra á l' Iglesia
depresa sense veure que surt Angela
y n' Canadellas.)

=

Escena VI

M. Jascinto - aviat Daniel

=

M Ja = Es de planya la flor que
desfullada resta abandonada
al mitj del carrer. ¡ pobrissona!
La seva amargura es castich
de sa culpa. La veu de
ma conciencia mi diu de

que l' ampari y protegeixi, hi
ho faré de bon grat. A n'els
pobres de comprensio hem de
guiarlos. Hola, hola per'allí
ve l nuvi tot mudat; fa
patxoca. Que n' deu estar de
contenta l' Ernestina

Daniel = (al entrar lo saluda cortesament.)
¿ Com ho passa, senyor rector?

Mn Ja = Be, gracias á Deu; no puch
queixarme de salut; de diners
no n' mancan, y una cosa
millor que ls diners es l'
alegria, y yo d'alegria no
l' acabo. ¿ Y tu Daniel?

Da = Esperant la tan anhelada

hora. Desitjant poguer dir á la dona que estimo ab tot lo meu cor: soch per tu = y ella: soch teva. Daniel -

[...]ya = Joventut. - Val un tressor grandiós.....

Da = Es cert pare; joventut ben portada y llunyana d'aquells xirigays que un s'hi desboca; no, la joventut de viscituts y de fatigas; si no, la bellesa en lo ~~fer~~ pur estimar, y sentir lo bategar de dos cors que un se parla ab l'altre. Are 'l comenso á compendre l'amor real y secretable: fins avuy, no sabia lo que era tenir

un idol que 't fes giravoltejar
l' cervell incluyentli à dintre
un ideal: una sombra veritable-
la.

M Ja = Es vritat tot quan dius, mes
l' home que es com tu y durant
la seva vida viu entre mitj
de fanch y polsina que 'l cega,
mereix l' despreci de la societat,
de la gent que per cumplert las
infamias y 'l crim; perque
crim es al enganyar à una
dona; si axis ho has fet alguna
vegada, Deu te perdoni, si no
que ell te castiga, perque t' ho
mereixes.

Da = Meu pare....

M. Ja = Se 'l que m' contestarás. Cosas de joventut ja m' ho acabas de dir: cosas de juventut que á voltas du perills grans y desgracias esgarrifosas.

Da = Es cert. Are per mi, va á regnar una vida nova y esplandorosa. Ls raigs del sol venen á hermosir la nostre terra engalanantla; tiro un vel á las pasadas faltas y criaturadas de juventut y vaig encloure'm perfectament á dins del cercle de la bona costúm

y del modelo de la verdadera gent de be, no de la que ho sembla, si no on la que realment ho es.

M Ja = Bon pensament has fet en escullir per dona á una noya tan xamosa com ho es la Ernestina

Da = Si noya es ella, un ramell es lo seu cor pare Jascinto. Al casarme ab l'Ernestina no ho faig per lo que ella pugui tenir, ni per lo dot ab lo que provingui dels seus pares. Al enllasarme ab aquesta pubilla es lo pur amor; es l'efecte que tortura

l cor, conduhentlo al camí de la gloria y de una felicitat folla. ¡ Si n' hi tractat de donas! ¡ Si n' hi fetas de tonterias de mes ó menos mal ab ellas, pero ab aquesta que viu per mi, y que m' ha donat provas d' estimarme, ab aquesta no hi gosat á fer lo que hauria fet ó hi fet ab altres; y axó es que no es vilesa que cerco, no es corrupció lo que desitjo,... are lo que vuy, es felicitat

[...]ja = Y la tindrás perque ella es digna de tu, y t' estima de

veras; no ab falsia

Da = Avuy va á decidirse nostra felicitat (ab altre to.) ¿ L' ha vista à n' ella?

M Ya = Lo vicari crech que hi parlat; os haig de dar mil gracias per los diners que nò haben entregat perque repartim als pobres, y à devant vostre se repartiran, perque aixis os apreciin y de que la gent pobrissona os demostri l' efecte y li alegria en fer bonas obras

Da = Poca es la donació, mes...

M Ya = Ojalá que molts dels que son lo doble richs que vosaltres no

mes donguessin la mitat de
lo que habets donat...; que
contenta la gent pobre del
poble!

Da = Es lo regalo que fem de boda
à ne ls necesitats; à tots ls que
nosaltres desitjariam que fossin
mes richs que l'Ernestina
y jo.

M Ja = Es l casament que faig ab
mes satisfacció y 'l que
pregarà ab l'ánima per
vostre felicitat y amor

Da = Y nosaltres li benehirem.

M Ja = (acudintli una idea.) Ah... una
cosa os haig de dir: ó l'

Agneta que vindrá á viure
ab nosaltres ó be l pare d'ella
la voldrá per no llogar un
altre criada.

Da = No, i no hem lograt de que vingues
ab nosaltres aixis es de que
no tenim de moment minyona
hi hauriém de buscarne.

Nja = No cal que ho feu: jo vos
en tinch una d' apreparada
que pobra... m' hi compromés
á quedarlhi sa filla, y
ella que trevalli... es una
vinda.

2

1 Da = Pot ferla venir després del
casori. jo n' parlaré á la

Ernestina: Tot deu estar
á punt de solfa?

M Ja= Entra tu mateix á dintre hi
ho veurás: tan n' Canadellas
com n' Gori y n' Meixeta hi
han trevallat, que ni follets,
per acabarho. Per alfombra las
flors mes buscanas y encesas de
color; ~~no~~ n una catifa de
molsa de claror, no n' será
de fosca la iglesia avuy ab
tanta lluminaria. La colla
vindrá luego per acompanyar
al organista. festa com la d'
avuy que jo m' en ~~...~~ recordi
no n' hauré vist cap

Da = Oh, pare, sento un foch dins lo meu pit que m'abrasa. Lo seu llenguatje pur y d'home sant, m'i fa sentir l'amor encare mes entrenyable del que li porto á l'Ernestina ¡per ella! tot... Hi entro ~~tot~~ á dintre... vuy veure ab mons propis ulls l'especte d'aquet lloch venerat del lloch ahont Deu hi resta, y ha de contemplarnos per unirnos eternament fins... desseguida. (Se 'n va á l'iglesia.)

≡

Escena VII

Mossen Jascinto - luego Canadellas y Blanca.

=

M Ja = Vola... Corre alli ahont t'hi vola l' cor; trepitja haus d'hora lo roserwall que tons peus han de trossejar... pren vista de la bellesa que se 't presenta. Com vosaltres ansio veuros ya casats, y lluny sempre de l' amistansament y de la corrupció que sols destrueix à l'home

Blanca = (plorant) ¿ Y la mareta? Vuy anar ab ella... ahont es?...

M. Ja = Vina ab mi, pobreta...
Bla = ¿Qui ets tu?
M Ja = Lo qui t'estima y t'acompanyarà
per tot...
Bla = ¿Y la mare?
M Ja = Resa potser per tu.. Canadellas.
Cana = ¿Mana senyor?
M Ja = Ves ab un salt à cal Toni
y digas de que t dongui una
nina per aquesta nena
que es tan maca
Cana = Hi vaig...
M Ja = Hi de pas si veus pobrets y
esgarrats digals de que d'aqui
mitj. hora farèm entrega
de la caritat que ns ha

donat ni Daniel Massó. -

[ ]ana = Molt bé (se'n và.)

(Mossen Jacinto condueix à la nena allí ahon hi ha 'l pedrís i acosta ell, tenint à la nena entre sas camas.)

Bla = ¿Y la mare? ¿ahont es la mareta meva?

M. Ja = No ploris, cor tendra: descàla està a la teva mare: are resa, y quan 'ls cors resan han de estar en pau...

Bla = Es que jo la vuy... perque es meva...

M. Ja = Ja ho sè, qu' es teva, ya ho sè... ¿pero, digas com se diu la teva mareta?

Bla = Maria - Àngela Serra...

M. Ja = ¿Y l'estimas forsa?
Bla = (plorant.) Molt que l'estimo; molt que nos estimém sempre anem juntetas y anirém sempre fins que nos morim.
M. Ja = ¿Vols morirte tu?
Bla = Si la meva mareta s' moris si, pero si ella viu no; tots dos ó cap...
M. Ja = Ets un angel)
Bla = La meva mare sempre m'ho diu aixó... pues ¿ahont es?
M. Ja = Pronte lo tindrás á ton aprop ¿per que la vols?
Bla = Perque yo ab ella no hi ploro, y quant no la tinch junt ab

mi, no mes faig que plorar

M. Ja = No temis: no ploris; que la teva mare, are diu pare-nostres pera tu, perque Deu te fassi bona. Tu y yo reserèm molt ey?...

Bla = Si.... y la mareta....

M. Ja = Tambè resarà ab nosaltres

Cana = (ab una nina) Tingui senyor rector

M. Ja = Oh ja ja... (penent la nina y dantla à la nena)

Tè... una nina maca com tu mateixa; rosa com lo fil d'or...

Bla = (agafantla) ¿ Son las manetas?

M. Ja = Los peus son; aqui las tens....
(ensenyantli 'l llock de las mans.)

Bla = Vindrá ab mi: jugarém 'ls dos... ¿ Qu' es cegueta també?...
Millor si ho es, perque aixis
ns estimarém mes... (besantla)
Te, te y té... (trista) La meva
mareta també me 'ls fa
aixis; després l'apretaré aixis
fort, pero fort, (fentho.) tan
fort com puga y plorant com
fa la mare ab mi, li diré =
Per tu; tota la vida juntets.
¿ que fa patir fam? Si no
menjem avuy, menjarém
demá... y tu, dejunarás com

yo, y la mare; tu viurás com
nosaltres tres, y menjarás quan
nosaltres menjem y plorarém...
si tu no ploras millor, yo ploraré
per tu y per mi, sempre y sempre.
Qui 't vegi dirá = Pobreta, la
filla de la Blanca. per que ets filla
meva, també 'n pasa la pobreta
de gana: també 'n fa de cami
y pistola... pero quan no plorarém
tots riurém y no serém lletjos,
serém ditxosos, menjarém, y
yo també menjaré per tu, perque
tu no obras la boca.. te te y te...
(Mossen Cinto agafa la nena y la besa plorant.)
M. Ja = Tens un cor d'or: si, Blanca,

Vals un tressor....

Ramon = ¡Y ell plora! Ves per'una mossota per'una... quansevol; perque ni sabem qui es...

Mª Ja = No sabs lo que à n' aquet instant goso... Si Deu baixés à la terra entre ls angels que escullíria, tu n' foras la primera; sentinte m' has fet conmoure; la teva alegria y la teva tristesa me l' has clavada al cor perque ya may s' esborri... que n' serém d' amichs tu y yo...

(La besa.)

Blanª = ¿ M' estimas?

Mª Ja = ¿ Com no, si ets tan diferenta

de las altres noyas? Si, y que
yo t juro que no t faltarà
res hermosa: Canadellas
anemsen. ¿has avisat als pobres?
Ca = A tots ls que hi vist, y de que
com que l'un s'ho dirà ab
l'altre vetaqui que serà un
rebombori que ni hauràn pera
llogarhi cadiras...
Mya = ¿Y quan vindran?
Ca = Dintre de poch... no deuràn
trigar en venirne; y que ls hi
dit que fassin cua!
Mya = Està bè; jo vaig à can Matias y
entrarè per la porta de darrera;
y quan hi hagin ls pobres m'

avisas que ab un santi-
amen repartirém lo que
ha dat si Daniel. Anem
Bufona_

Bla= ¿Anem á veure á la mareta?

M Ja= Si..y á comprar joguinas.

≡

Escena VIII

Mateixos mes Angela (que surt
desesperada cap ahont hi ha Mossen Jascinto)

≡

Ang= Oh, pare...pare...l'hi vist, si,
no m' hi enganyat...;es ell.

M Ja= ¿Qué?...¿A qui?

Blan = Mare mare....

Ange = (agafant à la nena) ¡Filla meva! filla del cor... (petonejantla delirosament.)

¡prompte tindrás pare..!

M. Ja = ¿Es vritat lo que dius? ¿aquell home à vi aqui?... No pot ser deliras...

Ange = Deliro ab la realitat: ho se del cert. Li vist y somreya: miraba extasiat tot lo que contemplaba; en el temple de Nostre senyor no lĭ hi he dit res... are l' espero com lo llop que espera à la ovella per dragarsela di conmè.....

Bla = Mare... mare... (plorant.)

Ange = Blanca meva. Las mevas oracions per fi Deu las escolta... Ja hem trobat al fugitiu; ja l'hem trovat; es la caritat mes gran del mon; es l'almoyna que cercaba ab un afany foll... (mirant à l'iglesia.) Vil... are 'ls trobarás à n'els que deixares; si tu may ~~no~~ has buscat, nosaltres no habem parat may en buscarte...

Cana = (al rector) Vaya, per mi es boja; no hi es tota; li falta una pessa (per l'enteniment.)

M Ja = (à Angela.) No t' enlayris dona;
deixa que surti, que 'l cuidarèm,
y potser ~~que~~ à las bonas, si
fassi cas; mes si t' exaltas y
comensèm ab crits y rahons,
potser que 'l sant se torni
diable y no fem lo que hem
de fer. Tu si estas certa
de que l' has visto.

Ang = Si si estich. No si tinch
cap dupte pare; es ell, si;
l' hi regonegut ¡Quin goix!
Per tu, Blanca, per tu, l' hi
cercat sempre.

(Surten alguna gent de la Iglesia
anantsen per diferentas direccions

tots ab pausa l'un detras de l'altra
y varias edats.. Molts saludan
al rector.)

M Ja = No es Ato. cap d'aquestos?

Ca = (baix) Ni ho sap ella qui es...

Ang = (que l'ha sentit) Son un home
fastigós y tan dolent com
la vivora. si que ho se
qui es o sentiu? ¡no'n dich
de mentidas, y menos à
devant del representant
de Deu....

M Ja = Deixal estar.. es jove...

Ang = Que aprengui. Encare que
per ell siga una boja y
una... cuansevol cosa...

una perdularia, tinch amor
propi, y de las paraulas me
'n sento, com agullas clavadas
al cor

Ma = Anemnos

Ang = ¿ A ahont? No; aquí; fermas y
ab la confiansa de que sortirá
per afrontarlo: anem á buscar
al teu pare, en el home que
per mi, val mes que un munt
de diner que 't pot fer felisa...
¡Quan triga Verge meva!
(Surten pobres Pobres 1.er y 2.on despitragats,
bruts, etc à gust del director d'escena)

≡

Escena IX

Mateixos - Pobres 1.º y 2.º y pobres.

═

Cana = (anant ahont se senten crits.) Ya

s' comensan à venir

M Ja = (à Canadellas.) Tractals ab

carinyo, perque tots som

germáns

Ca = (ap.) Deu me 'n guart de tenir

germans aixis; m'en daria

vergonya

Ang = Fassi pare: à nos-altres deixins

ya l' avis-arém quan surti.

(Se retiran aprop el padris. Canadellas

Mossen Jascinto y Pobres 'n altra grupo.)

M Ja = Tingueu calma que aviat

s'os donarà lo que ls nuvis
han deixat pera vosaltres

Pobre Primer = Nosaltres pregarèm per ells

M Ja = Aixis ho heu de fer; y ja que
diuhen que ls richs no 's
recordan dels pobres, donchs
vosaltres recordeuse d'ells
al menos per pregar que -

Ca = Que deixin diners per vosaltres -

Pobre Segon = Tothom ls coneix à n'els
Serrats, y mes casantse l'
Ernestina...-

Er = (anguniosa) ¡Y quan tarda! Com
sufreixo -

Bla = ¿Y vindrà l pare? no m'
enganyas com sempre?..-

M. Ja = Si, de cinch horas al entorn, tothom sab qui son 'ls Serrats; ¿no os ni recordeu de quan hi hagué l' ensorrament al Rieral del Lolop?

Pobre Primer : ¿Com no? Si yo hi tenia 'l meu germá...

M. Ja : Ells al moment entregaran vuyt mil pesetas perque se repartisin entre las familias dels morts

(Entran alguns pobres mes.)

Carna : Ala... ala... com ne venen: ni á xorrxa; es clar yo també hi aniria á

buscarme de diners si m'en donguesin.

M. Ja = Callen, are que m'enrecordo: l' nuvi está à la Iglesia; segurament que deurá parlar ab algú; l'avisaré y desseguida repartirèm ls diners

Pobre Pri = ¡Visca l' senyor rector!

Pobres = ¡Visca!

Pobre Segon = ¡Y ls Serrats!

Tots = ¡Visca!

M. Ja = Vu quedat aquí ab ells, jo torno al moment ab en Daniel

(Se 'n va Mossen Jacinto à l'iglesia.)

Escena X.

Angela - Blanca - Canadellas - Pobres.

≡

Blan = ¿Que hi ha que cridan?

Ange = Son pobres com nosaltres que demanan caritat; mes are no ni demanarém tu y jo d'almoyna; que ni hagi mes per 'ells; ab lo que desitjem ya n' hi ha prou: volem à un home

Pobre Pri = (à Canadellas.) Jo la conech à ń aquella dona; à Olot li deyan la mal·anima = yo ho vaig sentiro: encare era menuda la criatura aquella. (Reguardant la Blanca.)

Cana = Es de mala calanya. Ja ho sé,
pero el senyor rector, l'hi ha
caygut en santa gracia, y
vetoaquí que la vol protegir
y ampararla
Pobre segon = Es molt bó lo senyor rector
Cana = Tothom ho diu: hasta ella ho
deu dirho està clà, are
menjarà pa tou.

=

Escena Ultima

Los mateixos - M. Jascinto y Daniel
(Angela al veure á Daniel corre cap ab' ell
posantseli al devant. Daniel queda sorprés.
La nena queda sola à un cantó. Mossen

Jacinto ab molta serenitat observarà 'l cuadro.—)

Ang = Ell... Enrich!! ó tu?

M. Ja = Que! — Qu' es aixó? —

Cama = (baix als pobres) Al cap de vall sera una boja si quan á mi se 'm fica la seba

Ang = Per fi, avuy te trobo; miram com vaig, y per tu; solament à tu 't dech la miseria y la fam que fins are 'm passat ma filla... ta filla, perque es filla teva

Da = No se qui es aquesta dona.

Ang = Vil. Lladre d' honras que te sapigueres pèndrala la

meva ab falsia y ab juraments falsos. (La gent s' acosta. Los pobres observan Gent que surt de l' iglesia s' paran y contempla 'l cuadro.)

(á Mossen Jacinto.) ¡Aquest home que te aqui, es el pare de la meva filla, de la Blanca (amont de buscar á Blanca) filla, vina, te, aqui 'l tens 'l teu pare: si no t' abrassa, si no 's compadeix de ta desgracia, que 's mes cruel que la meva malahextlo sempre; digas que qui 't dugué 'l mon, era una fera un monstre

Bla = ¡Mare. (abrassantse ab sa mare.)

M. Jac = ¿Es vritat lo que diu l'

Angela: Es cert, Daniel?

Dn = ¿Daniel? No se n deya de Daniel
alashores; se deya Enrich

Bana = (als pobres.) Pobre casori...¿Y l'Ernestina?

M ya = ¿Que contestas? Negas de que
aquesta dona ha sigut teva,
sense lley, y de que has fet
d'ella, tot quan l'home mes
diable ha pogut fer fins al
extrém de dur al mon un
angel, perque es un angel,
aquet tros de carn ignocenta?
Parla; confessa la veritat.
Vas à casarte ab l'Ernestina;
ls dos os estimeu, ho se; pero
sobre la voluntat y l'amor

d'aquell ser que ho ignora tot,
hi ha aquesta dona que era
tan pura com ella. La vares
estimar un jorn y la abandonares
deixantli en pago de sa honra
diners: diners que 'l foch va ferlos
cendra perque no 's paga aixis
un crim tan monstre; avuy
la veus que va nuá de peus,
y de que no sembla una dona,
si no una bestia despitragada
y la poca roba que du qui sab
qui l'ha dat. pobres com ella.
Daniel, no 't vergonyeixi al
ferte aquet sermó; yo en nom
de Deu te parlo perque es lo

meu deber: si m' escoltas.
Ell t' ho prenia, mes si mas
paraulas 'l vent ha de endúrselas
al lluny per no ser escoltadas.
Ell te castigui. Jo per avuy nego
resolutdament 'l casori D. Ernestina
Serrat no s' casa ab tu, pessi á
qui pessi. En cas, te casaré ab
aquesta pobre dona, que pertoca
que siga teva, com teva es
la filla, que sa mare may
ha abandonat. Fes lo que vulguis
Da = (ap.) Com pateixo... ¡Que dirán!
An = (á Blanca.) Filla meva!.. Per
tu. ¿ que m' fa morir, mentres
dugas un nom honrat? Si,

Daniel, dempres d' haber donat
l nom á la filla, yo m' mataré;
no t' en faré de nosa ó que m'
fa que li siga madrastra una
dona, que tingui cor. Mes la
Blanca ha de dur lo teu nom
perque es sanch de ta sanch,
y es filla teva aixo t'ho juro
per la memoria de la meva
mare: ó que m' fá arrencarme
la vida si ya massa que m'
pessa? vinyi l repós etern. Jo
prometo matarme y dempres
casati ab la qui vulguis, pero
reconeix á la teva filla; mirala
ha sofert lo que sols sab Nostre-

senyor; sempre 't demano no
l'hi ensenyat á dir mal de
tu, si no al contrari; l'hi fet
pregar perque si un dia ya
que li falta vista tingués al
pare pogués dirli pare meu yo
t'estimo! = ó no es vritat Blanca?
Bla = Jo vuy anar ab tu sempre;
Da = (ab esclat.) Prou lluyta en el
meu cor. Si, yo siguè un vil
ho reconech; la falta de juventut
haig de repararla. La gent que
digui; primer á la filla meva
Blanca, (agafantla y besantla.) vina
que tens pare; Ernestina, plora;
(e) que ets ignocenta. sento al

allunyarme de tu, un fret que m' mata: pero 'l deber d' home honrat es primer; vosté Mossen Jascinto digali que.. cuansevol escusa, y de que no torni mes; que es inutil que m' cergui; vaig lluny, ben lluny, ab aquets sers que son ben meus, que 'ls vaig llensà un dia, y avuy 'ls recullo, perque foren lo meu remordiment, la vivora que m' xuclaria la sanch del cervell. Prou heu sufert per ma culpa (Abrassa á la Angela y agafa á la nena.) Que no brandin las campanas. que 's asequin las rosas y la verda

molsa; ~~sobre~~ tot ho detesto;
trepitjarém la pedra, y sols,
sempre nosaltres tres. Anemsen
d'aquesta terra; fugimne que
m' cega l'ánima...

(ab plor que l'ofega tot anantsen ab ells)

Adeu siau germans; per no
tornarvos á may veure; Ánimas
bonas, ya pregaré per vosaltres.
Adeu siau.. os deixo, per may
tornar.

Am = (al Rector.) ¡Pregarem per tots!..

M Jas = Anéu, cors perduts; sigueu
felissos mes hans que tot. Deu
os uneixi per l'eternitat!...

(Se 'n van Daniel, Angela y Blanca.)

Cana = Vaya, un pas que fa riure
M. Jas = (als pobres.) La caritat no's fa sense autorisasió de l' Ernestina Serrat; poden retirarvos tots; ya se os avisará...
Cana = (als pobres.) Ganancias del ofici...
Pobre 1.er = Vethoaquí lo que hi hem guanyat
" 2.on = Jo, que vinch de lluny. (Se'n van)
Cana = (al Rector.) ¿Y que m'en diu? -
M. Ja = Jo res: no m'i ve de nou. Lo que acabas de veure es el cuadro de la vida. Jo m'i quedo á pregar per 'ells que sigan ditxosos: y que en sos llavis tinguin mots d'amor y dulcesa.

Fi del cuadro

/1006687448